

Tiekartta työvoiman toimialoittaisen ja alueellisen saatavuuden varmistamiseksi - liikenne ja logistiikka -toimialaryhmä

Aika	torstai 10.3.2022 klo 13.00 – 14.30
Paikka	Microsoft Teams -kokous
Osallistujat	Johanna Alatalo, TEM Anna Haakana, Suomen Huolinta- ja logistiikkaliitto Vesa Lackman, AKT Liisa Larja, TEM Pirjo Larm, TEM, sihteeri Samuli Leveälahti, JOTPA Jussi-Pekka Manninen, Toimihenkilöliitto ERTO Marko Nurmi, Toimihenkilöliitto ERTO Juho Peltonen, TEM Elina Pykkänen, TEM, puheenjohtaja Jessica Troberg, SMU Emma-Stina Vehmanen, Suomen Yrittäjät
Estyneet	Kirsi Heinivirta, JOTPA Petri Laitinen, Suomen Huolinta- ja logistiikkaliitto Sami Suontama, FAPA Hanna Säntti, TEM

Muistio

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja Elina Pykkänen avasi kokouksen ja kertoi, että tänään TEM esittelee analyysija työvoimatilanteesta, kohtaannosta ja kannusteista.

2. TEM alustukset

Työmarkkinoiden kohtaanto ja työmarkkinadynamiikka, Liisa Larja

- Kohtaanto on heikentynyt, työvoimapula on pahentunut
- 39 % työttömistä on pitkäaikaistyöttömiä
- Työpaikat ovat nykyään pidempään avoimena
- Joka toinen työvoimaa etsinyt yritys on kokenut ongelmia rekrytoinnissa
- Työpaikan vaihtaminen on lisääntynyt

- Lomautusaalto näkyy työllisten siirtyminä työvoiman ulkopuolelle
- Siirtymät työttömyydestä työllisyyteen ovat kasvussa
- Kohtaannon heikentyminen ei ehkä ole tilapäistä, koska työttömyys näyttää rakenteellistuvan ("hystereesi")
- OECD vertailussa Suomessa on Ruotsia enemmän kohtaanto-ongelmia ja kysyntä painottuu vahvemmin korkeakoulutettuun työvoimaan
- Työvoiman liikkuvuus on Suomessa vähäisempää kuin muissa Pohjoismaissa
- Työmarkkinoiden kohtaantoon vaikuttavia makrotason tekijöitä ovat:
  - Työvoiman ikärakenne
  - Työmarkkinoiden polarisaatio
  - Suhdanneongelmat
  - Aluerakenne
  - Rakenteellisen työttömyyden merkitys

Kohtaanto-ongelmat työntekijä- ja työpaikkatasolla, Liisa Larja

- Kohtaanto-ongelmien mikrotasolla on sekä työpaikkaan että työntekijään liittyviä tekijöitä kuten työllistämisen kokonaiskustannus, palkka, etuudet, osaaminen, työttömyyden kesto, terveysongelmat, työajat ja -olot, johtaminen
- Kannustinongelmien mittareita ovat työttömyysloukku (kannattaako työttömän työllistyä) ja tuloloukku (kannattaako työssä olevan tehdä enemmän töitä tai pyrkiä saamaan parempaa palkkaa)
- Keskimäärin työllistymisveroaste Suomessa vuonna 2021 oli 69 %. Erot ovat melko suuria eri tyyppisissä kotitalouksissa (työttömyysetuudet, perhetyyppi jne).
- Suomessa työllistymisveroasteet keskimäärin eivät ole poikkeuksellisen korkeita, mutta suurimmalla osalla kuitenkin melko korkeita (pieni hajonta) → liittyy enemmän etuuksiin kuin verotukseen ja enemmän ansioturvaan kuin työmarkkinatukeen
- Työttömyysloukussa on merkittävä määrä työttömiä, mutta myös työllisiä
- Työttömyysloukussa on enemmän naisia kuin miehiä, ansiopäivärahaa ja työmarkkinatukea saavilla on osin erilaiset profiilit
- Korkeakoulutetun naisen kannusteet ovat hieman heikommat kuin ei-korkeakoulutetun miehen kannusteet
- Kannustintekijöillä on vaikutusta työllistymiseen, mutta yhtä lailla työllistymiseen vaikuttaa se, miten on kiinnittynyt työmarkkinoille
- Mitä enemmän työnhakijoilla on työllistymistä vaikeuttavia tekijöitä, sitä olennaisempaa on löytää erilaisia toisiaan tukevia keinoja työmarkkinoille kiinnittymiseen ja siellä pysymiseen. Kannusteiden ja tehokkaan työetsinnän keinot korostuvat, jos työllistymistä heikentäviä tekijöitä ei ole tai ne ovat vähäisiä.

Kooste kaikkien toimialojen työllisyydestä yhteensä, Juho Peltonen

- Suurimmat toimialaryhmät tällä luokittelulla ovat 2) Liiketoiminta ja hallinto sekä 6) Rakennettu ympäristö
- Työllisyyden kehitys on eriytynyttä toimialaryhmien välillä, suurin työllisyyden kasvu on sote-alalla
- Enintään perusasteen varassa olevien osuus työllisistä laskee Suomessa
- Uusimaa on täysin omassa kastissaan työllisten nettomuutossa muihin maakuntiin nähden, muista maakunnista ainoastaan Pirkanmaa ja Varsinais-Suomi ovat muuttovoitollisia työllisten osalta
- Ulkomailta Suomeen muutetaan töihin etenkin rakennetun ympäristön toimialalle

Liikenne ja logistiikka: työllisyys ja työvoiman alueellinen liikkuvuus, Juho Peltonen

- Toimialan suurimmat ammattiryhmät ovat työntekijätason tehtävissä
- Liikenteen ja logistiikan toimialan työllisyys on vähentynyt sekä absoluuttisesti että suhteellisesti 2010-luvulla

- Toimialalla on suhteellisesti eniten työllisiä Kymenlaaksossa, mutta toimialan työllisyys on kasvanut eniten Lapissa; Uudellamaalla toimialan työllisten osuus koko työllisyydestä on laskenut huomattavasti
- Yli 85 %:lla toimialan työllisistä on korkeintaan toisen asteen tutkinto
- Toimialalla on keskimääräistä enemmän enintään perusasteen varassa olevia työllisiä, mutta osuus on laskenut huomattavasti 2010-luvulla
- Uusimaa on toimialalla muuttovoitollinen, muttei lainkaan niin paljon kuin muilla toimialoilla

Työvoiman kysynnän ja tarjonnan kohtaanto toimialalla, Liisa Larja

- Työvoimapula 2019 on kääntynyt kohtaanto-ongelmaksi
- Kysynnässä ja kasvussa on merkittävässä määrin epätyypillisiä työsuhteita.
- Kysyntä on voimakasta suurimmissa kaupungeissa – pienemmillä alueilla on jopa ylitarjontaa. Pirkanmaan, Varsinais-Suomen ja Uudenmaan kysyntä on suurelta osin vuokratyötä ja osa-aikatyötä.
- Kysyntä on suurinta taksin- ja kuorma-autojen kuljettajissa sekä korjaajissa. Koronan vaikutus näkyy linja-autojen kuljettajien ja lentoemäntien kysynnässä.
- Ilman hakuammattia on jopa 80 000 työnhakijaa, joissa paljon nuoria ilman ammattiin pätevöittävää koulutusta. Voisiko työvoiman rekrytointia voisi kohdistaa tähän ryhmään?

Keskustelu

- Henkilöliikenteen volyyymi ei ole vielä palautunut koronan jäljiltä → palautuuko vai tuleeko uusi kriisi?
- täsmennettiin, että osa-aikatyötä ja pätkätyötä tekevät eivät sisälly 80.000 ilman hakuammattia olevien ryhmään
- korkea työllistymisveroaste johtaa siihen, ettei monikaan työttömänä tartu omaa ammattiaan alemmin palkattuihin töitä, vaikka niitä olisi tarjolla, esim. provisiopalkkainen taksinkuljettajan työ ei ole houkutteleva
- kuorma-auton kuljettaja on kutsumusammatti, jossa on mm. vaativat työajat → erityisesti pienissä yrityksissä työpaikat täytetään nykyään pitkälti vuokratyöfirmojen kautta, mitä ammattikuljettajat eivät arvosta
- toimiala on hyvin miesvaltainen → naisten osuuden lisääminen olisi hyväksi
- osaamisvaatimukset ovat monipuolistuneet digitalisaation/automaation myötä → kannattaa hyödyntää toimialan brändäyksessä
- monet työnantajat kokevat avointen työpaikkojen ilmoittamisen TE-palveluihin turhauttavana, koska sitä kautta tulleista hakijoista monet eivät täytä vaatimuksia, esim. heillä on B-ajokortti, vaikka edellytetään E-ajokorttia → pätevyudet kuntoon → koulutuksen lisääminen välttämätöntä
- pätevyuden ylläpitoon riittää viiden vuoden välein viiden päivän koulutus, joita kuka tahansa Trafim hyväksymä kouluttaja voi järjestää
- rekrytointi hoituu pitkälti verkostojen kautta
- toimialalla on kuljettajapula, joka ei koske kaikkien ajoneuvojen kuljettajia, ainakaan juuri nyt
- Posti on rakentamassa sisäistä TE-toimistoa, jolla tavoitellaan täysaikaista työtä työntekijöille yhdistämällä esim. lehdenjako ja jakelukeskuksen työt

3. Seuraava kokous

Torstaina 7.4.2022 klo 13.00 – 14.30, jolloin keskitytään kohtaanto-ongelmaan liittyviin toimenpiteisiin. Kaikkien tulee miettiä jo etukäteen ehdotuksiaan, tarkempi ohjeistus tulee lähempänä kokousta.

4. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti kaikkia keskustelevalta ja hyvähenkisestä kokouksesta ja päätti kokouksen.

